

Presidentti Tarja Halosen vastauksia opiskelijoiden kysymyksiin

Tiesittekö jo lapsena haluavanne presidentiksi? Mikä sai teidät kiinnostumaan politiikasta?

En todellakaan. Ihan pienenä olen äitini kertoman mukaan halunnut joulukuusen koristajaksi. Mutta vakavammin vastattuna kyllä kuvataiteet kiinnostivat aika pitkään.

Olen opiskeluvuosina tehnyt monenlaisia töitä, koska opintotukea ei ollut pieniä stipendejä lukuun ottamatta. Opintolainankin saaminen edellytti takaajaa. Osa-aikainen työ opiskelun ohella oli hyvin yleistä.

Valmistuttuani ensimmäinen työpaikkani oli Suomen ylioppilaskuntien liitossa ensin sosiaalisihteerinä ja sitten järjestösihteerinä. Sieltä siirryin Suomen ammattiliittojen keskusjärjestöön (SAK). Olin pari vuotta silloin myös pääministeri Kalevi Sorsan avustajana. Palasin takaisin ammattiyhdistysliikkeeseen ja tulin sieltä valituksi eduskuntaan.

Siirtyminen politiikkaan tapahtui siis vähitellen. Olin kuitenkin jo nuorena kiinnostunut yhteiskuntaan vaikuttamisesta ja mukana järjestötoiminnassa.

Miten kuvailisitte työpäivää presidenttinä?

Presidentin työpäivät ovat vaihtelevia, mutta useimmiten myös hyvin kiireisiä.

Presidentti johtaa Suomen ulkopolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Hän tekee siksi hyvin usein vierailuja ulkomaille keskustellakseen eri valtioiden johtajien kanssa esimerkiksi kestävästä kehityksestä, taloudesta ja turvallisuudesta. Presidentti vierailee paljon myös kotimaan kohteissa ja on yhteydessä kansalaisiin.

Olette Suomen ensimmäinen ja tähän asti ainoa naispresidentti. Miten sukupuolenne vaikutti työhönne?

Työn sisältöön se vaikutti aika vähän.

Jo ennen valintaani olin presidentti Martti Ahtisaaren aikana pääministeri Paavo Lipposen hallituksen ulkoministeri ja tunsin asiat aika hyvin. Kansainvälisissä tapaamisissa saattoi olla erityisjärjestelyjä, mutta vastapuolihan tiesi etukäteen minun olevan nainen.

Jotkut pienet käytännön asiat tuottivat ongelmia: esimerkiksi kunniamerkit on tehty miesten pukuihin ja ne ovat niin painavia, että ne rikkovat naisten juhlapukujen kankaat.

Valitettavasti julkisuudessa olevien naisten pukeutumiseen kiinnitetään suhteettoman paljon huomiota.

Mitkä olivat poliittisen uranne kohokohtia?

Kansallisesti ehkä kohokohtia olivat kaikki ne tehtävät, joissa olen ollut ensimmäinen nainen: Työmarkkinajärjestöissä ensimmäinen naisjuristi, poliittinen oikeusministeri, ulkoministeri ja sitten presidentti.

Kansainvälisesti tehtävät YK:ssa ja erityisesti Rio-prosessi, jossa luotiin kestävän kehityksen perusteet ja Agenda 2030 -pohja. Ne jäänevät historiaan.

Mitä mieltä olette Suomen presidentin valta-asemasta?

Meillä monet valittavat ylimmän vallan jakoa pääministerin ja presidentin välillä. Se voi aiheuttaa joskus ongelmia, mutta kaiken vallan keskittäminen yhdelle henkilölle olisi vielä vaarallisempi asia.

Hallituksella ja erityisesti pääministerillä on paljon valtaa nykyisellä EU-ajalla. Uuden perustuslain alkuperäisenä tarkoituksena oli lisätä eduskunnan valtaa. Tosiasiassa eduskunta ei voi kovin tehokkaasti ohjata enemmistöhallitusta. Lisäksi päätöksenteko EU:ssa ei ole kovin avointa. Näin ollen valtaa on siirtynyt enemmänkin hallitukselle kuin eduskunnalle.

Taloudella, toisin sanoen valtiovarainministeriöllä on paljon valtaa kokonaisuuteen nähden. Vallanjaon monimutkaisuus on kansalaisen näkökulmasta – ja joskus päättäjänkin – aika vaikea hahmottaa.

Tällä hetkellä maailmanpolitiikan tilanne on myrskyisä. Miten Suomen tulisi toimia?

Suomen tulee tuntea kokonsa ja asemansa ja olla rauhan, yhteistyön ja kestävän kehityksen puolella.

Mitä ihmisoikeuskysymyksiä nostaisit tällä hetkellä esiin?

Eri maiden vähemmistöt ovat ehkä suurin syrjäytyneinä olevien joukko erityisesti konfliktitilanteissa. Ja sitten tietysti naiset.

Miksi tasa-arvo on teille tärkeä arvo, ja miten sitä voisi parantaa Suomessa?

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia.

Tasa-arvotyötä voi tehdä monin tavoin esimerkiksi päätöksenteossa, talouden ohjaamisella ja palveluiden järjestämisen yhteydessä.

Voidaan säätää uusia lakeja ja tehdä päätöksiä, joilla huolehditaan siitä, että jokaisella on yhtä hyvät mahdollisuudet päästä koulutukseen, tai saada julkisia palveluja.

Tasa-arvon saavuttaminen vaatii jatkuvasti aktiivisuutta kansalaisilta. On tärkeää tunnistaa omat ennakkoluulonsa. Lapsetkaan eivät saa kiusata toisiaan. Ilmoita näkemästäsi lasten ja nuorten epätasa-arvoisesta kohtelusta aikuisille.

Miten nuoret voivat mielestänne vaikuttaa paremman tulevaisuuden rakentamiseen?

Koulussa, ystävä- tai harrastusporukoissa ja verkossa voi edistää yhdenvertaisuutta kohtelemalla kaikkia hyvin ja puuttumalla kiusaamiseen.

Mielipiteensä tai ehdotuksensa voi rohkeasti kertoa aikuisille, vaikkapa opettajalle, rehtorille, valmentajalle tai omalle vanhemmalle. Myös kotikunnan tai Suomen päättäjiin voi ottaa yhteyttä.

Nuoret voivat myös selvittää, kuka Suomen lapsiasiavaltuutettu on ja kysyä häneltä lasten oikeuksien toteutumisesta.

Kannattaa muistaa, että yhdessä saa enemmän aikaan kuin yksin. On tärkeää pitää huolta itsestään ja pyytää tarvittaessa apua, jotta jaksaa rakentaa parempaa maailmaa.

Onko teillä lemmikkejä?

Meillä on kissa nimeltä Daphne, joka on tullut meille Helsingin eläinsuojeluyhdistykseltä.

Mitä teette vapaa-ajallanne?

Pidän monenlaisesta taiteesta, esimerkiksi teatterista, piirtämisestä ja kirjallisuudesta. Minulla on myös kuntosali- ja avantouintiharrastus. Kesää vietän puutarhatöitä tehden.